

Regeringskansliet
(Miljödepartementet)
och sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum
2021-07-13

Er beteckning
M2021/01277

Vårt tjänsteställe, handläggare
LEDS INRI, Anton Arnesson

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Yttrande över betänkandet En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53)

1. Bakgrund

Miljödepartementet har i remiss daterad den 13 juli 2021 efterfrågat synpunkter från Försvarsmakten på betänkandet *En rättssäker vindkraftsprövning* (SOU 2021:53).

2. Sammanfattning

Försvarsmakten bedömer att föreslagna lagändringar i miljöbalken och förslag till lag om ändring om lokaliseringsbesked inte har någon påverkan på myndighetens möjlighet att utföra givna uppgifter av riksdag eller regering.

Försvarsmakten noterar dock förslag till lag om lokaliseringsbesked, där det framgår att positivt lokaliseringsbesked alltid ska ges av kommunen om begäran om en vindkraftsanläggning är förenlig med den mark- och vattenanvändning som är angiven i kommunens översiktsplan. Försvarsmakten bedömer att förslaget skulle kunna bidra till en ökad förutsägbarhet och effektivitet i prövningen av vindkraftsanläggningar under förutsättning att kommunala översiktsplaner beaktar ett planeringsunderlag som omhändertar såväl samtliga totalförsvarsintressen som andra statliga intressen. Idag saknas dock ett aktuellt sådant planeringsunderlag.

Försvarsmakten vill därför framföra behov av ett planeringsunderlag för vindkraft som omhändertar såväl samtliga totalförsvarsintressen som övriga statliga intressen. Försvarsmakten bedömer att framtagande av ett sådant planeringsunderlag effektivast och mest ändamålsenligt sker genom samverkan med berörda myndigheter.

3. Försvarsmaktens svar

Förslag till lag om ändring av miljöbalken och förslag till lag om lokaliseringsbesked för vissa vindkraftsanläggningar

Försvarsmakten bedömer att föreslagna lagändringar i miljöbalken och förslag till lag om ändring om lokaliseringsbesked, inte har någon påverkan på myndighetens möjlighet att utföra givna uppgifter av riksdag eller regering. Försvarsmakten har således inget att erinra beträffande förslagen.

Försvarsmakten noterar dock lydelsen i 5 § enligt förslag till lag om lokaliseringsbesked, där det framgår att positivt lokaliseringsbesked alltid ska ges av kommunen om begäran om en vindkraftsanläggning är förenlig med den mark- och vattenanvändning som är angiven i kommunens översiktsplan. Försvarsmakten bedömer att förslaget skulle kunna bidra till en ökad förutsägbarhet och effektivitet i prövningen av vindkraftsanläggningar under förutsättning att kommunala översiktsplaner beaktar planeringsunderlag som även omhändertar såväl samtliga totalförsvarsintressen som andra statliga intressen. Idag saknas dock ett aktuellt sådant planeringsunderlag och det finns i dagsläget inte heller någon utarbetad metod för hur ett sådant kan tas fram.

Försvarsmakten uppfattar att mark- och vattenområden som har angivits som lämpliga för vindkraftsutbyggnad i en kommunal översiktsplan, ofta är utgående från och till del sammanfallande med, riksintresse för energiproduktion – vindbruk enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Riksintresse energiproduktion - vindbruk från 2013, med tilläggsbeslut från 2015, var mycket väl genomarbetat med Försvarsmakten och i huvudsak fanns inga konflikter med totalförsvarets intressen. Försvarsmakten bedömer dock att riksintresset till fullo inte omhändertar dagens behov eller förutsättningar för Försvarsmakten eller övriga militära totalförsvarsmyndigheter. Försvarsmakten noterar även det faktum att det är 27 procent mer sannolikt att en ansökan godkänns i dess helhet om platsen inte varit utpekad som riksintresse vindbruk än om den varit utpekad¹. Försvarsmakten tolkar detta som att det finns en påtaglig brist gällande förutsägbarheten vid utgående från riksintresset.

Med anledning av ovan, meddelar Försvarsmakten behovet av framtagande av ett nationellt planeringsunderlag för vindkraft som omhändertar såväl samtliga totalförsvarsintressen som andra statliga intressen. Detta i syfte att skapa effektivitet och förutsägbarhet i prövningen av vindkraftsanläggningar. Ett sådant planeringsunderlag bör utgöra grund vid kommunal planering av vindkraft. Försvarsmakten bedömer att framtagande av ett sådant planeringsunderlag effektivast och mest ändamålsenligt sker genom samverkan med berörda myndigheter.

¹ Westander Klimat och Energi (2021) *Översiktsplaner och riksintressen vindbruk – Hur påverkas kommunal tillstyrkan och tillståndsprocessen?*

För att Försvarsmaktens, och andra militära totalförsvarsmyndigheters intressen, ska kunna omhändertas fullständigt vid utarbetande av ett planeringsunderlag krävs att det finns förutsättningar för att omhänderta information och underlag som omfattas av försvarssekretess. Detta ställer krav på andra myndigheters förmåga att hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och att medverkande myndigheter metodmässigt möjliggör ett förfarande som säkerställer korrekt hantering av sådana uppgifter.

Utpekade områden i översiktsplanen ingen garanti för tillstyrkan

Försvarsmakten vill nyansera vad som framgår av kapitel 3.7.3 Konsekvenser för utbyggnaden av vindkraft - Utpekade områden i översiktsplanen ingen garanti för tillstyrkan;

I studien Hur många fick lov? från april 2020 framgår att projekt som inte fått tillstyrkan är den vanligaste avslagsgrunden vid tillståndsprövningar för vindkraft. Rapporten studerar inte särskilt den kommunala tillstyrkan men säger ändå att kommunal tillstyrkan och Försvarsmaktens stoppområden troligen har en betydligt större hindrande effekt – genom att ansökningar aldrig lämnas in – för utbyggnaden av vindkraft än vad som framgår av statistiken från tillståndsmyndigheterna.

Det bör i sammanhanget poängteras att det finns flertalet andra områden inom vilka det också finns en hindrande effekt att uppföra vindkraftverk. Dessa synliggörs dock inte på samma sätt, då intressena på förhand är undantagna som möjliga att etablera vindkraft inom. Enligt beslut om riksintresse energiproduktion - vindbruk från 2013, framgår att följande områden är undantagna på förhand; riksintressen för obruten kust, obrutet fjäll, Natura 2000-områden på land, Nationalparker samt Natur- och kulturresevat². Riksintressen för totalförsvarets militära del är inte undantagna på förhand. Samtidigt som försvarsintressen lyfts fram som ett hinder för vindkraftsutbyggnad i utredningen kan det konstateras att Försvarsmakten redan 2012 hade godkänt ca 20.500 positioner för vindkraft som inte konkurrerade med ovan nämnda stoppområden³.

² Energimyndigheten (2013) *Beslut om Riksintressen för vindbruk 2013*, dnr. 2010-5138

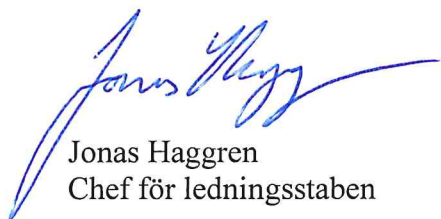
³ Totalförsvarets forskningsinstitut (2012) *Underlag till regeringsuppdraget "Vindkraft och militär flygverksamhet – en internationell jämförelse"*, FOI Memo 4064

— o o o —

I beredningen av detta ärende har generalmajor Lena Persson-Herlitz, brigadgeneral Johan Pekkari, handläggare fysisk planering Emil Markström, tf. stf. sektionschef Håkan Johansson och försvarsjurist Benjamin Rönne-Petersen deltagit.

Detta yttrande har beslutats av viceamiral Jonas Haggren. I den slutliga handläggningen har avdelningsdirektör Johan Askerlund samt handläggare Anton Arnesson deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Jonas Haggren
Chef för ledningsstaben

Anton Arnesson

Sändlista

Regeringskansliet
(Miljödepartementet)
Med kopia till Christina Leideman

m.remissvar@regeringskansliet.se
christina.leideman@regeringskansliet.se

Som orientering

Regeringskansliet
Statens energimyndighet

(Försvarsdepartementet)
registrator@energimyndigheten.se

Inom HKV som orientering

LEDS
INS
PROD